

Sonop Wine Farm

Huvudansvarig grupp: Vingruppen Ingemar Gustavsson, Eva Mattson, Alexandra Johansson

Besök, Planering och information: Vi besökte Sonop tillsammans med hela gruppen så vi hade inte tidigare haft kontakt med vinfarmen.

Kontaktuppgifter: Sonop Wine Farm
Voorpaardeberg Road
Windmeul

Francois Brink (farm manager)
082 807 4448
francois@african-terroir.co.za

Tidigare besök: "Jordmånarna" besökte farmen 2005 och en annan grupp samma år.

Verksamhetsbeskrivning: Sonop startades 1992 av en affärsman från Schweiz. De började odla ekologiskt 1995 och blev ekologiskt certifierade 1997. På hela marken (125 hektar) bedrivs nu ekologisk odling. År 2004 blev de FLO-certifierade. Sonop gör en och en halv miljon liter vin per år, 60 % vitt vin och 40 % rött vin. Sonop producerar vin till 32 olika varumärken. Deras årliga omsättning är ca 15 miljoner rand. Företaget anställer ca 14 vinfarmsarbetare, 15 kontorsarbetare och 6 arbetar i vinkällaren. 1999 startades Community Property Association (CPA) som är ett projekt för arbetarna att köpa sitt eget land från Sonop, där de odlar sina egna druvor. Dessa druvor säljer de sedan till African Terroirs (moderbolaget som Sonop säljer alla sina produkter till). Sonop startade med CPA även ett socialt projekt som kallas "Winds of Change". Winds of Change är arbetarnas eget vinmärke. Vinsten från projektet går tillbaka till samhället. Utöver vinsten får projektet 1 pund extra från en importör i Storbritannien för var sjätte såld flaska.

Marknad, problem och framtid: Francois tror att Sydafrika kommer att exportera mera vin i framtiden och att detta kommer att gynna Sonop.

Varor på den svenska marknaden: Sonop har inga varor på den svenska marknaden men på den finska genom Alko. För tillfället tyckte Francois att det var för svårt att ta sig in på den svenska marknaden förhållande till hur liten den är.

Organisationsform och ägande: Sonop wine säljer bara till sitt modersföretag African Terroirs. African Terroirs (och Sonop) ägs av Jaque Germanier från Schweiz. Arbetarna äger 14 hektar och bostäderna på marken genom CPA och winds of change-projektet. Detta ägande kan dock diskuteras ur maktperspektiv.

Arbetsmiljö och arbetsförhållanden: Sonop betalade sina arbetare lön enligt de Sydafrikanska arbetslagarna. Som arbetare hade man tillfälle att tjäna mer om man hade körkort. Pensionsfonden bestod av en procent av lönen som arbetarna betalade in själv som Sonop sedan matchade enligt lagen. Arbetsdagen var åtta timmar per dag, fem dagar i veckan men kunde variera med skörden. En arbetare vi talade med, Steven Mongweni, fick 1500 R i månaden (vilket är ca 500rand mer än

minimilön). Han bodde i en av kåkstäderna i Kapstaden och sa att en lön på ca 2400 skulle vara adekvat. Sonop betalade hans transport till farmen men gav honom inget boende. Vi pratade med Steven enskilt.

Relation till facket / anslutningsgrad: Det fanns olika fackförbund på Sonop men långtifrån alla var anslutna. Steven menade att facken inte kändes närvarande och att det var synd att de bara kom en gång per år.

Vilka kontakter hade man med rättvis handelrörelsen och vilka erfarenheter hade man:

På Sonop vittnade man om goda kontakter med rättvis handelrörelsen och hade övervägande positiva erfarenheter. Joint Bodyn var relativt ny (ett år) vid besöket och arbetet hade inte varit helt problemfritt. Det hade varit svårt att få arbetarna att förstå konceptet med fairtrade och deras roll i joint bodyn. Men nu när arbetarna har mottagit den första premien (80,000 rand) ser de fram emot vad de kan åstadkomma med pengarna. En av arbetarna tyckte att premiereglererna var krångliga men joint bodyn hade planer att besöka andra FLO-certifierade farmer för att se vad de hade gjort med premiepengarna. Vid vårt besök var de mitt uppe i bygget på en datasal till arbetarna. I och med de tidigare sociala projekten (Winds of Change och CPA) som fanns innan FLO-certifieringen har man skapat en gratis förskola till arbetarnas barn samt dragit elektricitet till bostäderna.

Bedömning av organisationen utifrån rättvis handelkriterier: Sonop verkar vara ett bra exempel på en rättvisemärkt vinfarm men eftersom vi var där som vårt första besök och med klassen var det inte så djupgående. Sonop är fortfarande centralstyrt och även om arbetarna ägde sin mark kunde de bara sälja den tillbaka till företaget. Arbetare som inte längre arbetade kunde få bo kvar men det var inte rekommenderat. Arbetarna sålde sina druvor till moderföretaget och hade ingen riktig makt utanför joint bodyn.

Rekommendation för framtida besök: Det skulle vara intressant att se hur joint bodyns arbete har fortskridit och om de har besökt andra farmer. Att träffa Mr. Germanier och diskutera vinindustrin med honom hade dessutom varit mycket intressant.